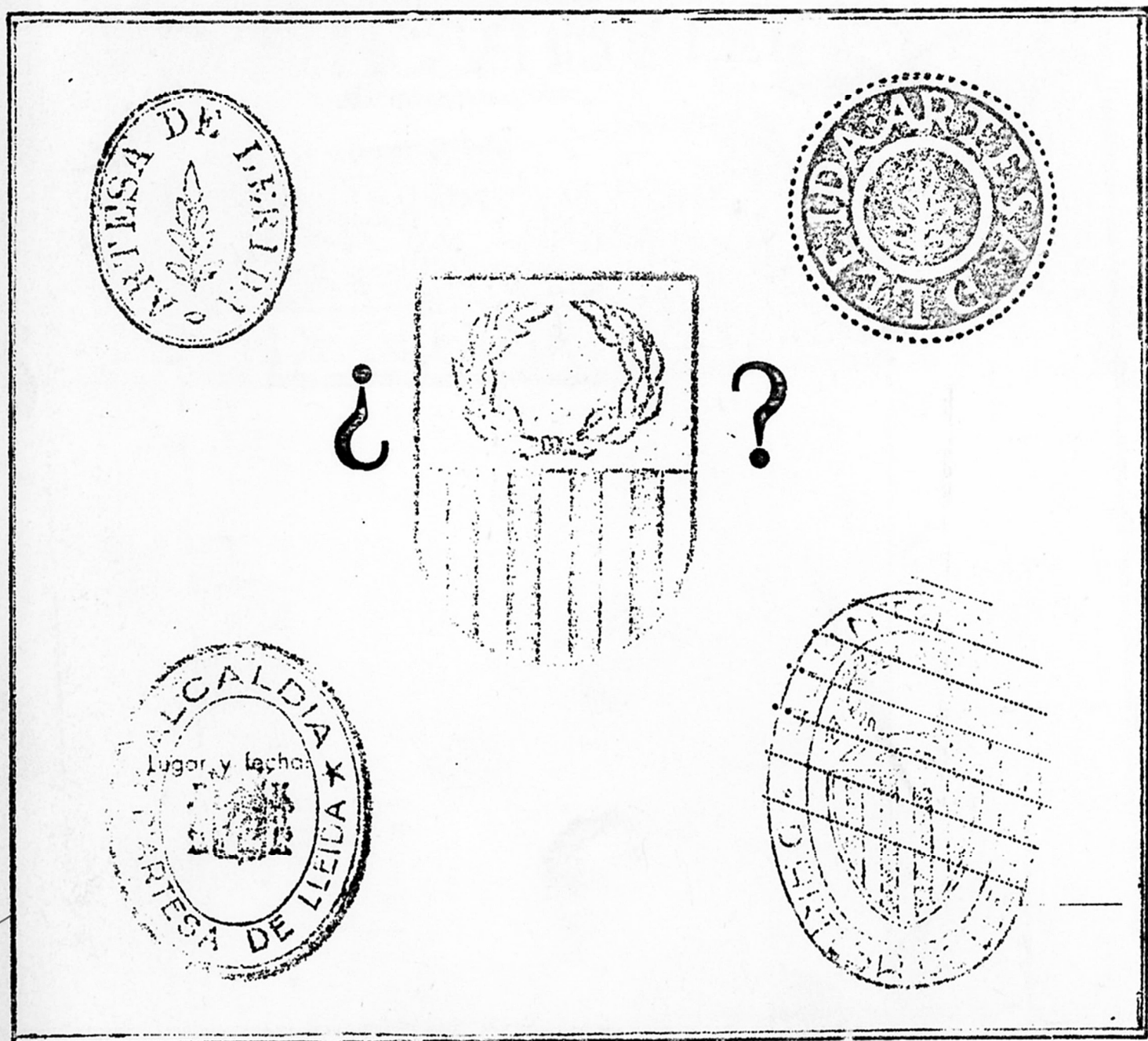
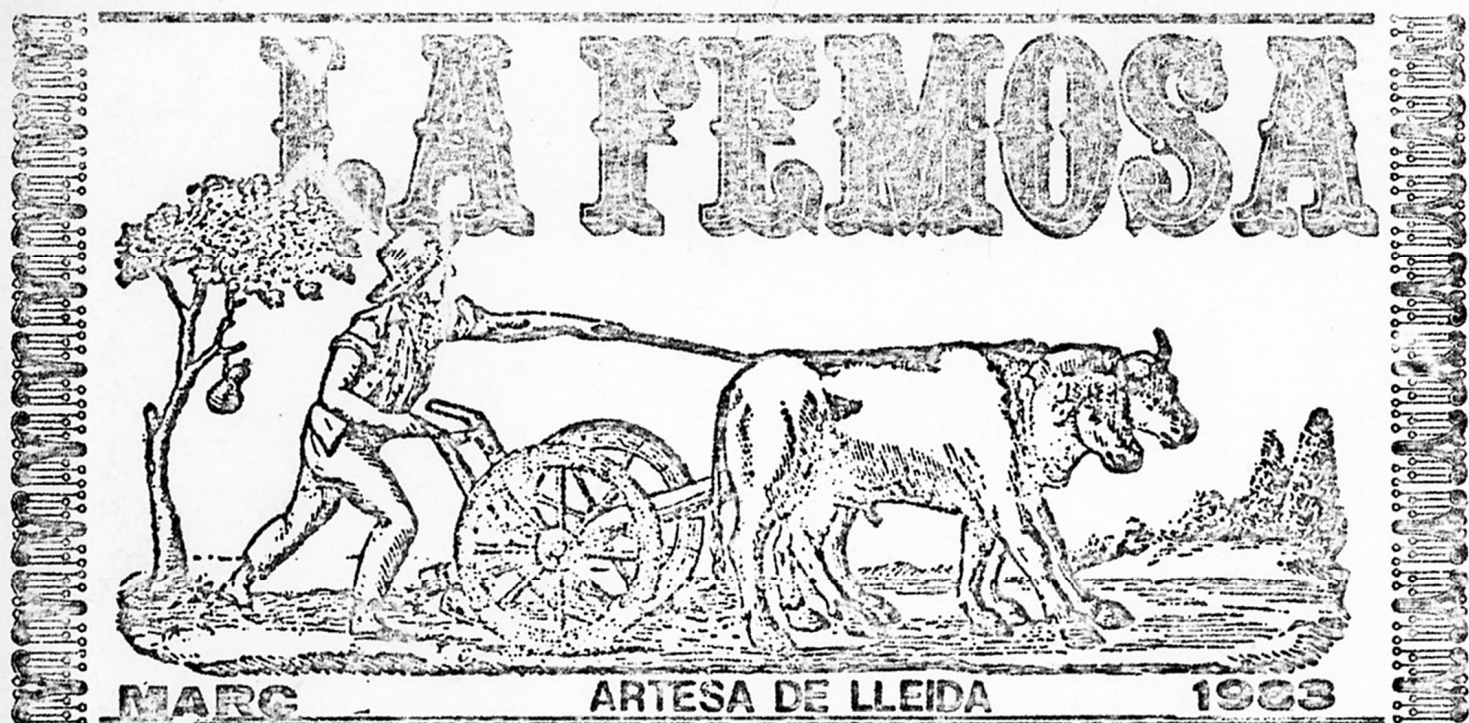

PORTIC

Tal i com insinuàvem el mes passat, ja s'ha assenyalat la data per a les eleccions municipals. El vuit de maig és el dia triat per a elegir els nous consistoris de tot l'Estat espanyol. A nosaltres, però i com és natural, el que ens interessa de bo de bo és les eleccions a l'Ajuntament d'Artesa.

Igual com va passar l'altra vegada, l'ambient que semblava fred i indiferent, s'ha reviscolat i ha pres embranzida. Les diferents tendències han començat, seriosament, a fer reunions per a confeccionar, definitivament, les llistes electorals, cercant els homes i dones amb més carisme i abituds dins del seu ventall d'influències.

De boca en boca es repeteixen els noms que encapçalen les diferents llistes, encara que aquestes, a l'hora d'escriure aquestes ratlles, no són oficials, tothom pretèn estar més ben informat que els altres quant a les persones que sonen com "alcaldables".

Nosaltres creiem que aquest interès que desperta les eleccions municipals, és d'aquestes coses bones que ens són donades pel fet de viure dins d'un règim de llibertat. Cada ciutadà podrà optar per a votar una llista o una altra; podrà anar a dipositar el seu vot lliurement i triar, segons els seus criteris, les persones que hauran de formar el nou consistori. Cada

ciutadà (per aquesta mateixa raó de llibertat) també sap que sortint elegits els candidats que surtin, aquests formaran l'Ajuntament que regirà Casa de la Vila duran quatre anys, i que serà l'Ajuntament de tots els artesencs, l'hagin votat o no.

Pensem que tots els grups que presenten candidatura per anar a Casa de la Vila ho fan amb la sana intenció de treballar de cara a millorar, en el que sigui possible, les coses del nostre poble. Cadascun vol aportar les seves idees i la seva manera de fer per a aconseguir que Artesa tiri andavant de la manera més posetiva posible. Pensem també que tots els grups que treballen per a fer entrara l'Ajuntament gent de la seva confiança, han d'ésser ben concients que dins del Consistori hi entraran homes o dones de totes les llistes, i que la rivalitat (ara necessari a per a fer valer les seves opinions) s'haurà de deixar al marge per a posar-se a treballar, conjuntament pels interessos del poble.

LA FEMOSA

• • REVISTA DE INFORMACIÓ LOCAL • •
EDITA AGRUPACIÓ CULTURAL "LA FEMOSA"
C. DEL CASTELL N. 23 ARTESA LLEIDA
DIPOSIT LEGAL N. L-264-1981
SEGONA EPOCA N. 42 MARÇ 1983

INDEX

Pòrtic	I
L'Escut Heràldic d'Artesa	4
Socorrisme	9
Diàlegs	13
Poesia	15
L'Agricultura Biològica	17
Redacció	24
Els Espies	27
Fulls d'Historia	31
Entreteniments	34

Els articles i opinions que apareixen a les pàgines de la FEMOSA, reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

AMB EL SUPORT DE LA GENERALITAT

L'escut heràldic d'artesa

Quan l'any 1973, seguint la campanya de concienciació del carrer de la Vileta, "La Femosa" volia fer imprimir un adhesiu per a enganxar als cotxes (llavors era moda) amb l'eslogan guanyador del concurs que s'havia fet l'últim Nadal: "La Vileta, Ori gen d'un poble que creix", vam posar-nos en contacte amb una casa de Barcelona que n'imprimia, i per a adornar-lo una mica hi volíem posar l'escut d'Artesa (el que hi ha actualment a l'Ajuntament), però, l'impressor va voler consultar el llibre "Els Escuts Heràldics de Catalunya", i en aquest llibre no hi sortia l'escut de l'Ajuntament sinó un altre de ben diferent i que nosaltres no havíem vist mai. La cosa en va xocar i no perquè no el conegués sinó perquè l'escut és molt bonic i té una forta personalitat.

Segons aquest llibre, l'escut heràldic

és un quadrilong partit, a la part de dalt hi ha un camp d'or amb dos rams de llorer entrellaçats formen una corona oberta per dalt. A la part de baix és un camp d'or amb quatre barres vermelles.

I bé, la pregunta que ens fem és aquesta: D'on ha sortit aquest escut ?. Es l'escut heràldic que el poble d'Artesa tenia a l'Edat Mitjana?. Realment tenia brasó, llavors, el poble d'Artesa ?. Aquestes preguntes, per ara, no les podem contestar.

No hem de confondre l'escut heràldic amb l'escut que s'usa a l'Ajuntament. L'un és invariable , l'altre, en canvi, cada consistori d'un o altre color polític se'l fa al seu gust, com podem veure a continuació repassant la petita col.lecció que hem trobat a Casa de la Vila :

Aquest escut segurament que és el primer que l'Ajuntament d'Artesa va usar després de la Llei de Desamortització. Només l'hem trobat estampat sobre paper una sola vegada; en un document de l'any 1847 (a Casa de la Vila no hi ha documents més vells referents a assumptes d'administració). En canvi es conserva, encara, la matriu de ferro, tan gastada, però, que és inservible.

Aquest altre el trobem per primera vegada estampat sobre paper en un document datat a l'any 1849, dos anys després del primer. Aquest escut ja escrit en castellà, es diferencia de l'altre per la forma i pel ram, que tan en l'un com en l'altre no sabríem dir si són de llorer o d'olivera. L'ús d'aquest escut va des de la data indicada més amunt fins a l'any 1933 o 34 (ja ben entrada la Segona República). També, d'aquest escut, es conserva a Casa de la Vila la matriu de ferro en molt bon estat de conservació.

Aquest tercer, ben diferent dels altres dos, es comença a fer servir el 1934, porta estampat, a més a més del nom del poble, el mot "Alcaldia", al centre hi ha l'escut republicà.

Aquest altre que és una copia de l'escut heràldic que surt al llibre esmentat, comença a fer-se servir l'any 1937. Aquest escut és també el mateix que porten els bitllets de paper moneda estampats a quell mateix any. Ni d'aquest escut ni de l'anterior es conserva la matriu de ferro.

I per últim l'escut actual. Aquest es va fer els primers anys del "nacionals" i es veu ben clarament que es una copia del que trobem estampat l'any 1847. Notis que, malgrat el temps tan delicat en que va fer-se, es respecta el nom en català de Lleida.

Per acabar, cal fer-se encara unadarrera pregunta davant la semblança de l'escut que l'Ajunta---

ment usà els anys 1937-38 i l'escut heràldic. La pregunta és aquesta : ¿ L'Ajuntament per a fer imprimir els bitllets (dels quals parlàvem el mes passat) va fer confeccionar un escut nou per a posar-lo als mateixos i que al mateix temps usaria com a distintiu de l'Ajuntament o bé es va documentar i trobà (en algun lloc) l'escut autèntic del poble ?.

Aquesta pregunta, naturalment, tampoc no ens la podem contestar, però, pensem que si aquest escut el va fer fer l'Ajuntament republicà l'any 1937, aquest podia quedar registrat a l'Arxiu de la Generalitat d'on el podia treure l'autor del llibre "Els Escuts Heràldics de Catalunya", i si no fou així és que realment l'escut és vell i estroba documentat en algun paper d'arxiu.

Ara per ara ens queden els interrogants, si algun dia en sabem alguna cosa més ja en tornarem a parlar.

A. Costafreda

S O C O R R I S M E

Deurem pensar en una intoxicació o enverinament tòxic, quan una persona es troba prèviament bé, i li apareixen una sèrie de símptomes més o menys espectaculars: tendència al col.lapse, pèrdua de coneixement, convulsions, trastorns gastrointestinals etc.

La intoxicació es pot produir mitjançant:

- La via digestiva.
- La via pulmonar: inhalacions, grans incendis, intoxicació de carboni.
- La via cutània: plagicides.
- La via parenteral: entra directament al nostre organisme, injecció i picades.

Segons la via de penetració es nota els següents símptomes:

- Vòmits, marejos i descomposició.
- Asfíxies: dificultat en respirar.
- Problemes nerviosos, convulsions.
- Problemes de Shokc.

El que tenim que fer davant aquesta situació és :

1º - COMPOSICIÓ DE LLOC: saber per quina via s'ha produït la intoxicació, via cutània, digesti

digestiva, pulmonar, etc.

2º - TREURE EL TOXIC (desintoxicació) segons la via de penetració:- via digestiva (per exemple); Provocar el vòmit;estimulan la campaneta de la boca amb una cullera o amb un dit etc.

Mai no es provocarà el vòmit en cas de:

1 - Enverinaments corrosius (àcids o alcalins forts per exemple: lleixiu, amoníac etc.) No es provocara el vòmit perquè el que no es crema de baixada es pot cremar en tornar a pujar.

2 - Derivats de petroli.

3 - Pacients sense coneixements.

4 - Intoxicació amb convulsions.

5 - En persones amb problemes respiratoris o asmàtics.

3º - EVITAR LA ABSORCIÓ I NEUTRALITZACIÓ. La neutralització es pot fer amb l'ANTÍDOT UNIVERSAL que està compost de dues menes:

CASOLA	FARMACIA
50%- Pa cremat fet pols	50%- Carbó mineral
25%- Te	25%- Taní
25%- Magnèsia	25%- Magnesi òxid

Aquest Antídot ha de quedar sempre present a la nostra ment, en cas d'intoxicació una vegada el pa cremat i fet pols, tot junt amb els altres components es fa una dissolució i li donem al intoxicat.

Un altre subtitud en cas de no tenir a mà les coses per fer l'Antídot Universal, es pot fer ai-

aigua albuminosa:

- Sis clares d'ou amb mig litre d'aigua.

Com a últim recurs farem anar la llet.

INTOXICACIÓ PER ÀCIDS I ALCALINS

Crema les parets intestinals, i si passa per les vies respiratòries provoca l'asfíxia.

Les intoxicacions per àcids són: àcid sulfúric, sulfaman, aigua oxigenada, es anul.lat amb substàncies alcalines com: aigua sabonosa, llet de magnèsia, aigua de guix i per últim bicarbonat (amb moderació). A les intoxicacions per alcalins: lleuxiu, sosa caústica etz. S'administrarà substàncies àcides com: aigua amb vinagre diluït al 10% amb aigua, suc de llimona amb aigua, Antídot Universal.

En cas d'intoxicació per àcids o alcalins :
MAI NO ES PROVOCARA EL VOMIT.

INTOXICACIÓ PER MEDICAMENTS

La intoxicació por ser per:

- Barbitúrics. Els símptomes són el següens: disminució de la consciència, confusió, clara dificultat en parlar, depressió respiratòria, hipotensió i tendència al Shock, disminució de reflexes, dificultat en caminar etz.

- Tranquil.litzants. Síntomes: són, manca de coordinació en el llenguatge, moviments, deteriorament de la capacitat del seny.

- Altres tipus de medicaments.

ACTUACIÓ EN GENERAL

Haurem de provocar el vòmit, quan per la via que ha entrat és la digestiva. Si la intoxicació és per la via cutània haurem d'aïllar el malalt mitjançant unes mantes o roba després de dutxar-lo, tot això és farà si l'intoxicat es conscient. En canvi si la persona afectada està inconscient es necessari tapar-la amb una manta i portar-la ràpidament a un metge.

Carme H. Brezmes - Dolors Galeote

Humor amb vers

A l'Ajuntament d'Artesa
hi ha canvi de personal;
des de "partits" i una "entesa"
es disputen el setial.

Els uns us prometent cireres
i els altres sopars de ral,
tots i de mil maneres
faran campanya electoral.

Però així que hagin entrat
i format el Consistòri
us diran: "Allò parlat,
no en fessiu pas rebombori".

DIALEGS...

Encetem en aquest número una sèrie d'entrevistes que la Femosa farà a persones d'interés del nostre poble.

Avui comencem amb l'entrevista al Sr. Metge , que fa pocs dies que està entre nosaltres.

Pregunta: Nom complet.

Resposta: Josep Mª Basart Arraut

Prg: Lloc i any de neixement.

Res: A Barcelona l'any 1952.

Prg: Anys de professió.

Res: Set anys.

Prg: Per què va escollir ser metge.

Res: Per influència de la família i perquè m'agrada.

Prg: Llocs on ha estat de metge.

Res: A la Bisbal de Falset-Margalef i Artesa.

Prg: Per què essent de ciutat va triar un poble.

Res: Mai no m'han agradat les ciutats grans.

Prg: Prefereix treballar en un poble gran o petit.

Res: Petit, de 800 a 1200 habitants, com Artesa, més gran seria mal portable.

Prg: Per què va triar Artesa?

Res: Per la situació geogràfica, aproximació a Lleida, és un poble agrícola, pel nombre d'habitants també hi ha casa pel metge, i que a Lleida hi ha Facultat de Medicina.

Prg: Que li va semblar Artesa.

Res: Bé, bonic, agrícola, verd, molts arbres fruiters.

Prg: Que li ha semblat el tarannà de la gent.

Res: Normal, com els altres, sense particularitats, poble pagès.

Prg: Li agradaria fer una especialitat o prefe-
reix la Medicina General.

Res: M'agrada més la Medicina General.

Prg: S'hi vol fer vell aquí.

Res: En principi no vull pas canviar.

Prg: Ha trobat que la gent pren molts fàrmacs.

Res: Massa.

Prg: Quines malalties són més corrents a Artesa

Res: Les psicossomàtiques, les malalties deriva-
des d'una dieta excessiva (colesterol, àcid úric)
Malalties respiratòries (bronquitis asma) i malalti-
es al·lèrgiques en general.

Prg: Que opina de la Medicina Naturista.

Res: Té les seves limitacions com l'Oficial.

Prg: Com hauria d'èsser la Medicina Rural.

Res: Sense limitacions d'horari i amb serveis
d'Urgències, també reciclatges obligatoris pels
metges.

Prg: Té alguna afició?

Res: La fotografia i la caça.

Prg: Quin animal prefereix?

Res: Els gossos.

N. i M.

POESIA

Hª. D'UNA BOQUETA CONSTANT

I D'UN MOS DE PA TOSSUT. (per a L'ANNA)

...I mossega el pa
amb la seva boqueta
de formiga entossudida
a engollir allò que no pot.

No comprèn com desapareixen les coses
dins de la gola del llop dels grans
i s'admira cada vegada més
contemplant aquell mos
que no es vol fer fonedís.

Qui sap el temps que hi batega...!

Una i altra vegada

el llepa i baveja per tot:

és constant !

i aquell grumal de crostonet,

ressisteix la constant embranzida:

és tossut !

A la fi el mos va cedint,

lenta suaument, decidida,

i li esquitxa de molles menudes,

la cara, les mans i el vestit.

Ja sols en resten miquetes,

petites engrunes de res,

que engollides a cops de geniva

desapareixen com per art d'encís,

dins la babosa, petita i humida,

desdentegada boqueta de punt.

EULALIA

L'agricultura

RECENSIÓ-COMENTARI DE LA

XERRADA-COL·LOQUI

DE N'ANDREU SERÉS

biològica

L'agricultura biològica és un intent de fer producció agrícola respectant i guardant l'equilibri de l'ecosistema.

Qualitats d'aquest tipus d'agricultura:

1- No degrada el terra, l'aigua, l'aire.

2- A nivell alimentari, els productes no tenen residus tòxics, ni acumulatius, sobre els consumidors.

3- A nivell mèdic, com a conseqüència de l'apartat anterior, el productes seran, doncs, més sanitosos, i contribuiran al restabliment de la salut.

4- Consum energètic: serà mínim donat que deixa de banda el fet d'emprar maquinària pesada consumidora d'energia, i tampoc no usa productes químics que necessiten l'energia per a fer possible llur obtenció.

5- Ventatges per a les properes generacions: se'ls assegura el sòl i el medi ambient.

OBJECTIU PRIORITARI DE L'AGRICULTURA
BIOLOGICA :

Alterar mínimament el medi ambient relacionant-lo amb l'ecosistema natural.

Intentarem de veure, ara, quines són les necessitats d'una planta qualsevol i els elements indispensables per a una productivitat adequada.

1- Hidrògen, Oxigen i carbó: no esgotables gràcies al CO_2 de l'aire i a l'aigua.

2- Nitrògen. dels excrements de fongs i bac-

3- Fósfor. tèries.

4- Potasi. en forma de sals minerals solubles en aigua.

Aquests elements formen la matèria orgànica en el procés de la fotosíntesi. Això permet la vida de la planta. La matèria orgànica cau a terra en forma de fulles fruits... i forma la capa de Virosta la qual representa l'aliment per a dos tipus d'organismes: els fongs i les bactèries. Els excrements d'aquestes bactèries formen : Nitrògen, fósfor, potasi (sals minerals) i humus (matèria orgànica). Aquest humus es barreja amb l'argila i forma l'horitzó A_1 (complex argilo-húmic). El nivell A_1 (argila+humus) és el nivell clau perquè hi hagi vida als continents.

PROPIETATS DEL COMPLEXE ARGILO-HÚMIC :

1- Porositat (no és compacte, té aire i l'arrel de la planta pot respirar).

2- Capacitat de retenció d'aigua.

3- Capacitat de retenció de nutrients: NO_3^- , PO_4 , H_2PO_4^- , K^+ i moltes altres formes de N, P i K així com altres elements (oliso elements).

L'AGRICULTURA BIOLÒGICA RESPECTE ELS FERTILITZANTS :

L'agricultura biològica promou que tots els elements que s'introdueixim al sòl siguin matèria orgànica. Materials procedents d'essers vius (elements portadors de vida: materials orgànics · po·drits).

S'han fet darrerament a Europa, diversos estudis sobre la diferent incidència de l'agricultura actual sobre el sòl.

França: anàlisi de matèria orgànica realitzada al 1960 en sòls treballats per la tècnica de l'agricultura actual. Al 1980 es tornaren a repetir les anàlisis al mateix sòl. Amb 20 anys es va constatar una disminució d'un 30% de matèria orgànica (A1).

A Alemanya es varen fer uns experiments de reincorporació de matèria orgànica. El resultat fou negatiu: si es deixa esgotar és difícil que hom la pugui recuperar fàcilment. Problemes :

1- La reincorporació inclou que només un 10% passarà a humus.

2- De vegades, tampoc no es reincorpora ni el 10% perquè els fongs i bactèries s'han reduït tant que ja no poden fer la conversió de matèria orgànica a humus.

Així doncs, la pobresa de l'humus ve donada per diversos factors: màquines pesades, adobs químics, pesticides químics... i també la manca de

de matèria orgànica.

L'agricultura tradicional, mentre, fins als anys 60 no utilitza maquinària i disposava de fems dels mateixos animals amb que treballaven.

ADOB ORGANIC :

Hom pot aprofitar tot tipus de materials: llenya, escombraries, palla... Els materials per a produir l'adob han de contenir aquests tres elements

- celulosa: palla, herba seca, lignina (cerraures), rametes de poda... etc.

- Nitrogen: pixats, excrements, líquids de fossa sèptica, lleguminoses verdes... o simplement nitrats.

Am tot això, es barreja bé i se'n fa un munt. L'aire i l'aigua també són importants. Massa aigua pot asfixiar el munt i donar lloc a fermentacions pútrides. La manca d'aigua impedeix les millors descomposicions. Per tal de disminuir lleugerament l'olor es recomanable de forçar la proporció de les matèries que porten celulosa. De tota manera quan remoguem el munt ens adonem que la descomposició és massa lenta o incompleta hi afegirem una mica de material nitrogenat. Per accelerar el procés de descomposició (sobretot si el munt és excessivament petit) es regarà amb aigua calenta. Durant la descomposició, el munt anirà augmentant la temperatura fins arribar a 60°, després anirà disminuint fins a 30°. Aquest és el millor moment per a fer ús de l'adob. Es pot comprovar la temperatura enfonsant un termòmetre al bell mig del munt.

Hi ha un altre tipus d'adob, l'adob verd, que està format per un determinat tipus de llegumino--ses que porten un determinat tipus de bactèries en carregades de fixar el nitrogen, difícil d'aconseguir. Es sembren directament al camp i de tant en tant es fresen (profunditat màxima 10cm.).

Qualsevol tipus de llaurat o intent de remoure la terra no ha d'afectar a aqueste més de 10cm. Si no és així pot afectar l'estructura del complex argilo-húmic i ser perjudicial.

Respecte altres tipus d'adob, s'accepta d'usar-ne alguns adobs minerals d'origen natural, no químic.:

- guanos.
- pols de dolomita (porta magnesi CO_3 , $\text{Ca} \cdot \text{CO}_3$, Mg) turba (es produeix en zones amb molta aigua).
- nitrat de Xile.

MALALTIES DE LES PLANTES :

1- Infermetats carencials (manca d'algun element: boro, ferro...) No es presenten pràcticament als qui practiquen l'agricultura biològica.

2- Infermetats per paràsits:

Molts paràsits ja no es presenten en aquest tipus d'agricultura; però si es presenta el cas, el problema pot ser greu perquè no es poden aplicar els remeis de l'agricultura actual si hom no vol caure en la contradicció. Si més no, com es pot prevenir el parasitisme?

1- usar varietats d'arbres clàssics amb poca selecció genètica.

2- no tractar l'arbre parcialment, exemple : intentar d'aconseguir uns fruits amb suficient tany etc. és a dir vendibles, però descurant, altrament la salut de l'arbre. Encara que això és molt més normal i corrent des del punt de mira de l'agricultura convencional i no des de la biològica puix ja té una altra finalitat.

- En no usar pesticides químics es conserven els depredadors dels paràsits vegetals per això és més difícil el parasitisme.

- Cal plantar plantes que vagin contra els paràsits: romaní, menta, farigola...

- Cal respectar els marges, allí s'hi estableix una població molt diversa de plantes. Per tant, una població molt diversa d'animals, entre els quals s'estableix una competitivitat equilibrada naturalment. Els paràsits formen part d'aquest equilibri i les seves poblacions no es disparen exponencialment. En altres paraules, hi són, però no arriben a constituir una plaga.

- sempre que sigui possible cal fer rotacions de cultiu. Els paràsits que afecten una planta no afecten l'altra.

- evitar grans extensions de monocultiu. Es millor fer-ho tipus escacs així el paràsit no pot saltar la barrera i és més difícil una contaminació a gran escala.

Hi ha una sèrie de productes (molt concrets) que maten els paràsits i respecten l'hàbitat com a

a solució "in extremis".

1- compostos a base de sals de coure, sulfats sofre...

2- barreges de suc de plantes:

- brou d'ortigues: es posen trinxades amb aigua durant dos o tres dies.

- nicotina: burilles de tabac bullides. Preparació: 600gr. de burilles/100l. d'aigua. (Es treu la nicotina bullint les en 5l. d'aigua).

- infusió de camamilla : 150caps de camamilla/100l. d'aigua. (s'axafen i es deixen 2 dies en maceració).

- infusió d'ortigues: 100 gr. d'ortigues/100l d'aigua. (Infusió normal i corrent).

- infusions de cua de cavall, azibar (planta africana), litotomo, pelitre...

De tots aquests productes no n'hi ha cap de síntesi química, maten el paràsit, però, no fan mal a l'equilibri de l'ecosistema.

Eulàlia Solà i Miro

REDACCIÓ

EL RIU SEGRE I

LES SEVES COSES

Cada any la "Coca-Cola" convoca un concurs de Redacció en Castellà i en els darrers anys un altre, també en Català, pels alumnes de vuité curs d'E.G.B. Aquests concursos tenen tres fases: en la primera es seleccionen dos alumnes de cada Centre Escolar, la segona que té lloc a la capital de la província on queden 5 classificats per anar a la final que el de Català es a Barcelona, on es donen importants premis.

Aquest any al nostre Col·legi han estat seleccionades en el Concurs Català la Núria Castro i la Esther Gallart.

A continuació publiquem la redacció de la Núria que doble valua ja que la seva família es castellano-parlant.

El Segre, riu únic de Lleida, amb les seves aigües quasi bé verdes, va per la Ciutat dia i nit. !Quina pena que molts no l'aprecien gaire, llençant escombreries...! Molts passen i ni se'n miren però si no el tinguessin encare el demanari

demanarien i ara que el tenen no el consideren prou bonic.

Sort que hi ha gent que el volen tant que quand passen pel seu costat s'estan molta estona mirant-lo.

Hi ha també gent que viu al costat mateix, en cases o cabanes pel mig dels arbres i el riu és un més de la família.

Els dies que va haver les inundacions a Lleida, a causa del desbordament del riu, molta gent pensava malament d'ell, ja que molts es van quedar sense mobles, ni roba ni cap lloc on passà la nit !va ser una catàstrofe! per a la gent afectada, però no es podia evitar i el nostre riu no tenia tota la culpa. Amés a més jo crec que un riu sense aigua és igual que una persona sense cor ; i una persona que li manca el cor no pot viure , que és el que passa al riu Segre, al riu Segre i a tots els rius del món.

En el riu la gent també es banya, i això crec que també el contamina una mica, ja que tots els que es banyen no van prou nets. També hi ha que hi renten el cotxe i altres coses, i que van a dinar al seu costat i quand acaben totes les deixalles acaben al pobre riu.

L'estem destruint sense adonar-nos-en, i al riu Segre, igual que a tots els altres, això l'afecta, li cau malament, igual que a les persones, perquè crec que el riu té també sentiments.El riu

a més a més ens proporciona l'aigua que serveix per a moltes fàbriques i peixos.

El Segre es tant bonic que no es pot descriure prou bé, i si ho fessim perdria tota la seva gràcia, clar que tampoc és bonic no apreciar-lo, ja que també necessita una mica d'efecte per no sentir trist i solitari.

També té ponts per on passen els cotxes i per la nit fa molt goig tanta il·luminació pels costats.

Ben dit el riu Segre és molt bonic i necessari, per la qual cosa ha de ser ben apreciat per tothom, i algun dia potser tothom el mirará i l'apreciarà tant que quand passin pel seu costat es quedaran parats mirant-se'l emocionats de veure'l tant net.

Nuria Castro

NOTA DE LA REDACCIÓ

El proper número, corresponent al mes d'abril, el dedicarem a parlar de les eleccions municipals. Per aquest motiu entrevistarem a tots els caps de llista que es presenten com "alcal·dables".

ELS ESPIES

No hi ha dubte que hi ha països que cien més espies que d'altres, per què serà? Fa dos anys , a Anglaterra, l'afer Anthony Blunt va moure un enrenou que encara no s'ha apaivagat. I al remoure el cas Blunt, n'han sortit una altra munió d'espies , encara que el bo del cas és que Blunt, donat que ha via confessat fa uns anys, segueix tranquilament a casa seva, això sí, sense la condecoració reial que posseïa, honor concedit a Blunt per l'actual reina Isabel II, pels seus serveis a la pinacoteca de Buckingham Palace. No passa setmana que, a la premsa anglesa, algú protesti per la immunitat del senyor Blunt, un gran historiador i crític d'art.

El cas Blunt i les seves sequeles ha fet pensar abastament en la ficció del novel·lista John Le Carré (seudònim literari de David Cornwall) i, en part, en les novel·les d'intriga de Graham Greene. El bo, no obstant, és plantejar-s'ho a l'inrevés: ¿seria possible pensar en les obres d'aquests dos escriptors sense l'existència de Blunt i els seus amics (Philby, Maclean i Burgess, els seus amics-espies posats al descobert fa vint anys)? . I encara hi ha una altra pregunta a fer: ¿és possi -

¿és possible l'espionatge sense un gran component patriòtic? Pot semblar un contrasentit la pregunta, però em sembla que per llei de contrastos això és, encara que no ho és tot. El tot suposo que es troba en el fet que es pot ser espia quan hi ha quelcom a espiar, per la qual cosa mentre l'espionatge a Anglaterra en l'actualitat ja sona més a literatura que a realitat, els Estats Units i la URSS deuen seguir amb les seves activitats d'espionatge i traïció més ufanes que mai (ai las! , el poder nuclear i atòmic!) I, certament, la CIA o la KGB, les dues entitats nordamericana i russa respectivament, que mouent els fils de la informació i, en definitiva, de l'espionatge d'ambdós països, treballen més que mai. El que ja no és tan clar, de moment (i el balanç de l'espionatge no més es coneix al cap de molts anys per raons -diu ent- de seguretat de l'estat) és quin paper hi juga el patriotisme. ¿Sabem si són tan patriotes els nordamericans o els russos com ho han estat proverbialment els anglesos?

Amb el temps podrem mesurar si l'imperialisme és un element esperonador del patriotisme. Personalment crec, en el cas britànic, que sense un ex imperi no s'explicaria el lema "king and Country" (rei i patria) tan retret, encara que més valdria dir "Queen" (reina) perquè entre Isabel I i Victòria, l'Emperadriu de la India (una colònia a

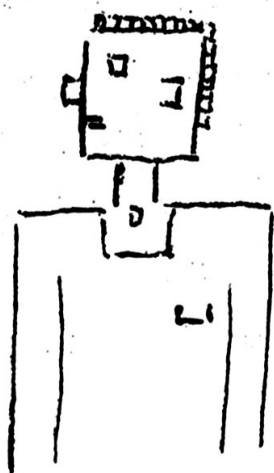
l'època), la força imperialista anglesa ha tingut nom de dona. Hi ha una certa lògica en aquesta relació imperi-patriotisme: segurament quan els ciutadans d'una pàtria determinada s'uneixen per a una consecució comuna (que sempre és en perjudici d'uns altres, els colonitzadors) l'abstracció que és en si el patriotisme es fa quelcom palpable. No costa imaginar que quan la nostra Corona d'Aragó, una persona catalana era força més patriòtica - o més massivament - que no pas durant el franquisme, període -el franquista- que va arraulir el patriotisme català a les catacombes. Es indubtable que el patriotisme requereix una força espiritual, animica, però també símbols externs que l'espero -nin (senyeres, per exemple) i és força normal que un patriotisme massiu dongui pas a una minoria dis tinta, els espies.

Anthony Blunt ho va sintetitzar molt bé quan, en una entrevista on se li preguntava, naturalment, per què als anys quaranta havia espiat a favor dels russos, va manifestar que ell havia fet la seva elecció en una manifestació famosa del novel·lista E. M. Forster, segons la qual demanava a la providència divina que no es vegés mai forçat a triar entre la seva consciència i la seva pàtria. Blunt manifestà que, amb conviccions marxistes als anys quaranta, va posar primer la seva consciència que no el seu patriotisme i, conseqü-

conseqüentment, va espiar a favor del país on les seves idees s'havien metamorfosat en un estat. Es natural també que una patriota anglesa demanés fa poc temps la desaparició del nom de Blunt del consell de redacció d'una revista d'art, per palesar que també el nom de l'art britànic sabia castigar els traïdors. No obstant, la resta de la redacció i direcció de la revista del cas s'han negat a fer-ho, segurament perquè el patriotisme britànic actual ja no és el que era

Marta Pessarrodona

No ho entenc; n'hi ha que pel fet d'anar a cinquè o sisé lloc d'una llista de candidats a l'Ajuntament, ja no els hi pots parlar.

FULLS D'HISTÒRIA

Amb les cases dels carrers del Portalet i de la Vileta acabem l'inventari de les cases d'Artesa al 1845. Són carrers que no han canviat de nom des d'aleshores, però si que com veurem la major part de cases no estan en mans dels que podriem anomenar descendents directes dels habitants d'aquella època.

CARRER DE LA VILETA

JOAN BELLMUNT.- Una casa ab corral sita al carrer de la Vileta, que confronte a orient ab lo mateix carrer, a migdia ab Vda. Vicens Oro, a ponent ab lo camí de la Bassa Bona i a tremontana ab Vda. Bellmunt.

Vda. de VICENS ORO.- Una casa sita al carrer de la Vileta, que confronte a orient ab lo carrer de la Plaça, a migdia ab Ramon Falguera, a ponent ab lo mateix carrer i a tremontana ab Joan Bellmunt.

RAMON FALGUERA, MIRO.- Una casa sita al carrer de la Vileta, que confronte a orient ab lo carrer de la Plaça, a migdia ab Casa de la Vila i Pe-

re Juan Argelaga, a ponent ab lo mateix carrer i a tremontana ab Vda. Vicens Oro.

PERE JOAN ARGELAGA.- Una casa sita al carrer de la Vileta, que confronte a orient ab lo carrer de la Casa de la Vila, a migdia ab Vda. Olomi, a ponent ab lo mateix carrer i a tremontana ab lo Perxe.

Vda. JOSEP OLOMI.- Una casa ab corral sita al carrer de la Vileta, que confronte a orient ab lo carrer de Casa de la Vila, a migdia ab Joan Mor a ponent ab lo mateix carrer i a tremontana al Pere Juan Argelaga.

JUAN MOR, Cogul.- Una casa sita al carrer de la Vileta, que confronte a orient i tremontana ab Vda. Olomi, a migdia ab Miquel Batlle, i a ponent ab lo mateix carrer.

MIQUEL BATLLE I FAIJA.- Una casa sita al carrer de la Vileta, confronte a orient ab Vda. Olomi a migdia ab Isidro Besora, a ponent ab lo mateix carrer i a tremontana ab Juan Mor.

ISIDRO BESORA.- Una casa sita en lo carrer de la Vileta, que confronte a orient ab lo carrer de Casa de la Vila, a migdia ab Ramon Mor, a ponent ab lo mateix carrer i a tremontana ab Miquel Batlle i Faija.

RAMON MOR.- Una casa sita al carrer de la Vileta, que confronte a orient ab lo carrer de la casa de la Vila, a migdia ab Josep Mir, a ponent ab lo mateix carrer i a tremontana ab Isidro Besora.

JOSEP MIR.- Una casa ab corral, sita al carrer de la Vileta, que confronte a orient ab lo carrer de la Casa de la Vila, a migdia ab Gaspart Olivart, a ponent ab lo mateix carrer i a tremontana ab Ramon Mor.

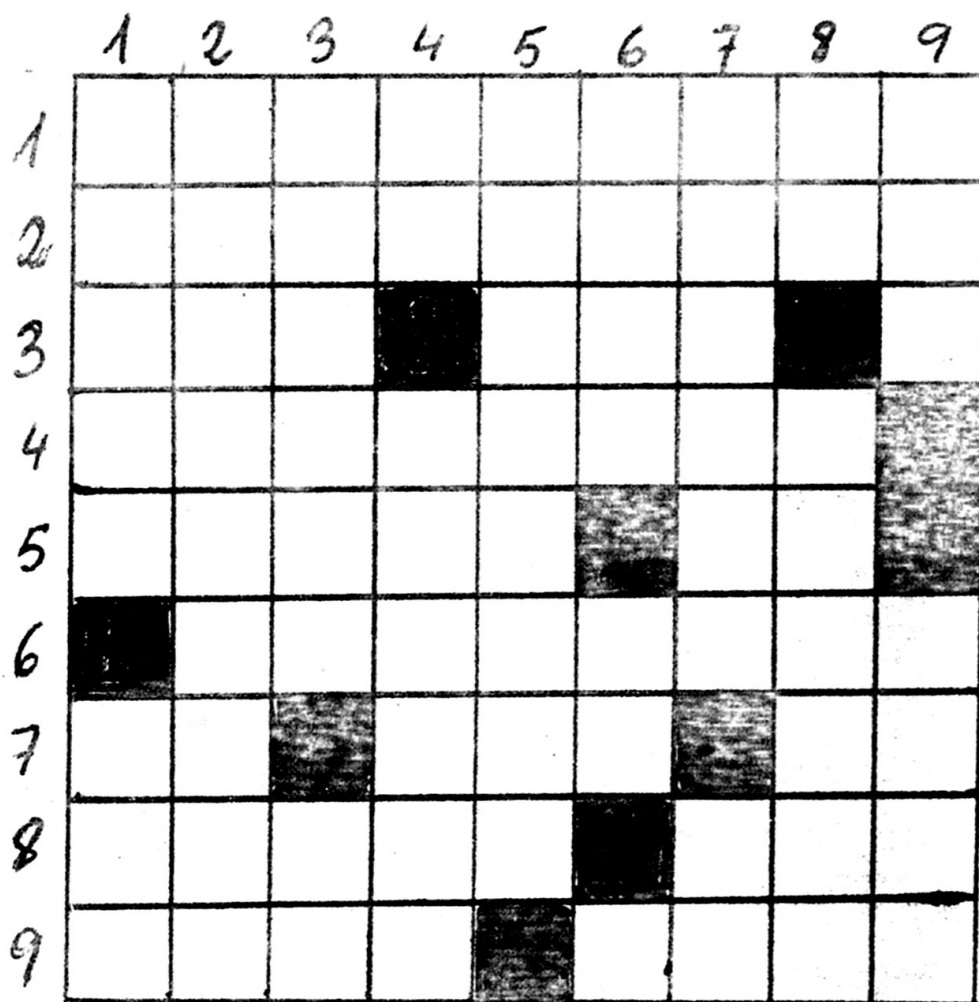
GASPART OLIVART.- Una casa sita al carrer de la Vileta, que confronte a orient i tremontana ab Josep Mir, a migdia ab Felip Castillo, i a ponent ab lo mateix carrer.

FELIP CASTILLO, Peix.- Una casa ab corral sita al carrer de la Vileta, que confronte a orient ab la Barberia, a migdia ab hereus de Juan Mor, a ponent ab lo mateix carrer i a tremontana ab Gaspart Olivart.

Vda. ANTON CARRERA, Llarch.- Una casa sita al carrer de la Vileta, que confronte a orient ab lo mateix carrer, a migdia lo Forn, a ponent ab lo camí de la Bassa Bona, i a tremontana ab Isidro Besora.

MIQUEL MASIP.- Una casa al carrer de la Vileta, que confronte a orient ab lo mateix carrer, a migdia ab lo Portalet, a ponent ab un corral de Vda Argelaga i a tremontana ab casa de Josep Guiu.

JOSEP GUIU.- Una casa ab corral sita al carrer de la Vileta, que confronte a orient ab lo mateix carrer, a migdia ab Miquel Macip i Vda. Olomí a ponent ab lo camí de la Bassa Bona i a tremontana an Juan Viladot.

M
 O
 T
 S
 E
 N
 C
 R
 E
 U
 A
 T
 S

HORITZONTALS

1.- Acció de radicar. 2.- Relatiu o pertanyent a l'economia. 3.- Organ muscular principal agent de la circulació de la sang. Al revés, acció de girar. Consonant. 4.- Enfonsar. 5.- (..... Dei, cartoixa situada en el Montsant). Article. 6.- Que està situada en una línia. 7.- Al revés, nom de consonant. Al revés, composició poètica. Acabament d'infinitiu. 8.- Acció de fer nusos o de nuar. Segons el Gènesi, un fill de Noè. 9.- Peça principal d'una casa. Cert fruit del país.

VERTICALS

1.- Lloc de retraïment, de reclusió. Pronom. 2.- Pic dels Andes a l'Argentina. 3.- Relatiu o pertanyent al dors. Article contracte. 4.- Al revés, conjunció, Abundància d'oli. 5.- Cançó curta de to més aviat viu. 6.- Al revés, entre dos o més mots, identitat de llurs terminacions. Vocals. 7.- Insecte hemípter que produeix un so estrident monòton. 8.- Noranta nou. Emetre raigs. 9.- Organització francesa a l'Algèria per tal d'impedir la independència d'aqueta última. Instrument d'atac o de defensa.

SOLUCIÓ

1. Recés. Ens. 2. Aconcagua. 3. Dorsal. Al. 4. In. Oli. 5. Corrandà. 6. amir. Ho. P. 7. Cigala. Ce. 8. IC. 9. OAS. Arma.

VERTICALS

1. Radiació. 2. Econòmica. 3. Cor. rig. S. 4. Ensor- rar. 5. Scala. La. 6. Alineada. 7. eg. ado. Ir. 8. Nu- ada. Cam. 9. Sala. Pera.

HORIZONTALS

SOP DE LLETRES

O	T	M	A	P	R	O	S	E	R
W	A	L	L	E	R	T	S	E	L
S	P	T	E	R	A	V	A	C	O
O	S	E	T	I	M	T	O	C	S
L	I	R	L	C	Q	D	I	I	N
E	H	G	D	O	I	E	C	V	O
T	C	E	T	A	R	Z	A	N	C
O	I	N	N	I	V	E	O	N	S
B	L	A	N	Q	V	E	T	A	E
L	L	V	M	A	R	E	T	A	D

Buscant dins d'aquest requadre hi trobareu deu noms de gossos frequents a Artesa

PISTA

TARZAN, BLANQUETA, NEGRET,

ESTRELLA, DOC, PERICO, CHISPA, TIM, SAM, DIANA,

